

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvenredni ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 12 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijakove velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četristopne petit-vrste 6 kr., če se omenijo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“.

Opraviništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

O zadevah delniškega društva „Narodne tiskarne“ in časopisa „Slovenski Narod“.

Iz Zagreba 27. junija. [Izv. dop.]

Slovenci smo si ustrojili leta 1872 delniško društvo „Narodno tiskarno“ v svrhu, da more izhajati jedini naš dnevnik „Slovenski Narod“. Podjetje to je v zdanjih naših razmerah velevažno, ker narod ali stranka v obče, katera nij v stanu vzdržavati si svojega duševnega organa, ne zasluži, da eksistira.

Mi Slovenci moramo pa še zagraditi posebno skrbno gojiti narodno žurnalistiko, da svet z njo demonstriramo svoje bitje; v protivnem slučaju bi se protivniki našega naroda morda zmenili ne za nas, tako pa jih vedno dregamo pod nos, in silimo, da morajo računati z nami.

Pa ne samo radi protivnikov naših je potrebno, da si negujemo politični organ, nego še večje važnosti je stvar radi nas samih, ker mi moramo imeti v središču Slovenije dnevnik, ki nas vse Slovence, raztresene po raznih kronovinah, duševno veže, ki nam podaja v domačej besedi ne le vesti tisočev svetovnih dogodov, ampak ki nam vestno bilježi i domače zadeve, ki nas združuje in vodi v prizadetih naših, merajočih na čim večje razširjenje narodne zavednosti in pridobitje narodnih naših pravic.

Naš dnevnik „Slovenski Narod“ uže 11. leto vestno izpolnjuje svojo nalogo, in naj ne bode nobenemu delničarju „Narodne tiskarne“ žal, da doprinaša žrtve za ta dnevnik; tudi meni nij žal, čeravno spadam po nazorih našega visoko cenjenega, sicer pa malo hudo-mušnega dopisnika od Save, gosp. S—c, mej suhe domorodce, ki si še nij niti vinegrada kupil, niti vile sezidal, ampak ki živi le od roke do ust, k temu ne sam, nego kot poglavar vesele družine, broječe 6 glav.

Le nekaj me večkrat boli, in kar mi je uže dolgo bilo na jeziku, naj povem tukaj: „Slovenski Narod“ se mi zdi premajhen, in pretesni so po mojem mnenju predeli njegovi za tolikovrstne stvari, katere želi čitatelj izvedeti iz njega. Ako pogledam organ hrvatske narodne stranke „Obzor“, ki je po obsegu ravno polovico večji od „Slovenskega Naroda“, ne morem si kaj, da ne bi želel poslednjemu primerenega razširjenja prema glavi in prema desnici.

Ugovarjati mi utegnate:

1. Da ima jeden urednik uže zdaj preveč posla. — Verujem, ali da nas ne bi moralo sram biti pred svetom z našim malim lističem, apelirali bi na domoljubje svojih privržnikov i naročnikov, na domorodce „debele in suhe“, gotovo bi se jih našlo takih, kateri bi od časa

do časa pošiljali kakov članek, dopis, ali barem notico povečanemu dnevniku, in s tem bi list mnogo pridobil na raznovrstnosti zadržaja in bil bi interesantnej.

Ugovarjati bi mogli:

2. List bi se razširil, samo priskrbite več naročnikov. — To je res, v tem tiči Achilova peta naše žurnalistike. Čitalnice naše, kolikor so z jedne strani koristne in potrebne za gojenje narodnega čuvstva, toliko z druge strani ovirajo razvoj časnikarstva, ker se čitalničarji le preradi izgovarjajo, da čitajo list v čitalnici.

Temu ne bi smelo tako biti, ampak:

1. Naj si vsak Slovenec, ki le premore, drži za domovinsko dolžnost, naročiti si list, ne glede na to, da ga more tudi v čitalnici čitati.

2. Naj vsak Slovenec po mestih in trgih, kjer obstoje kavarne, deluje na to, da se dotične kavarne naroče naš dnevnik. To isto velja glede gostilnic po deželi.

3. Ako je pojedincu list predrag, naj stopi v društvo s katerim prijateljem, in naj si ga tako skupaj naročita.

4. Naj se povsod skrbi, da bode list imel vedno dosti inseratov.

Naši narodni trgovci in obrtniki, ne samo ljubljanski, ampak tudi vnanji, še vse premalo cenijo reklamo, in to jim je v škodo, ne na korist. Dandanašnji izobraženi svet je uže tako priučen na reklamo, da brez iste še tako izvrstna roba ne prelazi v promet, kakor bi mogla, da je širje razglašena. Večkrat človek ne ve, kje bi to ali ono reč kupil, ali mu je celo nepoznata, ali ker je po reklamah bila priporočena, jo kupi. — Ako pride iz dežele čitatelj narodnih listov v mesto, in razgleduje po ulicah razne firme, najde gotovo ono, o katerem je večkrat čital, in zdi se mu poznata, torej gre rajši tja, kakor k firmi nepoznatej.

Pa tudi ostali svet pride čisto v položaj, da ima to ali ono obznaniti, bodi si smrt sorodnika ali drugo. Odvetnik, lečnik, kavarnar, gostilničar, kovač, črevljar itd., ima ali obznaniti občinstvu, da je posel započel, ali razširil se, ali se preselil itd.

Naj nikdo ne misli, da se inserati ne čitajo; imamo ljudi, ki ravno na inserate bolje pazijo, nego na ostali zadržaj lista, in mnogim je pri naših razmerah n. pr. ljubše izvedeti, da si je tu ali tam odprl advokacijsko pisarno domač naroden odvetnik, ali se naselil domač doktor zdravilstva, kakor čitati še tako skrbno sestavljeni uvodni članek.

Sploh je današnje čitajoče občinstvo tako različno v svojih zahtevanjih do časopisov, da uredniku nij treba mnogo misliti o tem, bi li sprejel priposlani mu dopis ali članek v svoj list, če je predmet le kolikaj važen, pa makar bil popis čitalniške svečanosti, gotovo bo zanimal tu alj tam, tega ali onega čitatelja.

Nahajamo čitateljev takovih, ki se interesirajo le za politične novosti, drugim je ljubše, ako najdejo v listu pod rubriko „raznih vestij“ dosti pikantnih pričic, zopet druge zanimajo tržne cene raznega blaga, nekatere celo pridejo tujci ali pa popis umrlih.

Glavno je: časopis mora biti raznovrstnega zapopadka, če si hoče pridobiti več stalnih naročnikov, mora skrbeti ne le za duševno omiko čitatelja, ampak mora se briniti za to, da postane čitateljem svojim potreben, kakor vsakdanji kruh.

Političen razgled je potreben za vse one, ki nimajo prilike ali dovolj časa, prebirati več inostranih časopisov; kar se mene tiče, ga ne čitam navadno, ali zato gledam n. pr. rad pod rubriko „domače stvari“, in tam iščem „duhovenske premembe v lavantinskejši škofiji“, ker uže 13 let čakam, bode li kateri mojih nekdanjih sošolcev postal fajmošter.

In tako ima vsak naročnik potrebne muhe, katere išče in lovi po predelih svojega žurnala.

Jaz mislim, ko bi prijatelji narodnega našega napredka imeli trdno voljo, bi se dalo „viribus unitis“ kmalu doseči, da ne bi delničarji „Narodne tiskarne“ morali leto za leto pokrivati deficit društvenega organa, in to bi bilo tem več želeto, ker nijso vsi brez izjeme pristopili k društvu iz golega domoljuba, ampak jih je mej njimi tudi takovih, ki so se nadejali dobička; res je sicer, da oni Slovenci, ki so iskali velik dobiček, ter so hoteli hitro obogateti, so nosili svoj denar banki „Sloveniji“, k društvu „Narodne tiskarne“ so pristopali večinom oni, ki so bili prepričani, da nam je treba narodnega glasila, no ipak je vsakateri mislil, da bo tiskarna kaj nosila, ter da kapital ne bo brez obresti ostal, ali celo ginil. Mi zavestni Slovenci smo dolžni začuvati vero do poštenja našega napram onim delničarjem „Narodne tiskarne“, ki nijso iz zgolj rodoljuba pristopili k društvu, temuč poglavito zaradi dobička.

Zatorej naj nam bode prva skrb, da postavimo „Slovenski Narod“ na lastne noge tako, da se bo izplačeval, t. j., da bode s časom mogel sam iz vlastitih dohodkov pokrivati stroške izhajanja; še le tedaj, kadar bomo to dosegli, bomo zadovoljni svoje dolžnosti, in to se bo dalo storiti tim laglje, ker nam uže bilanca „Narodne tiskarne“ za leto 1877 pokazuje že tudi mali napredek, a ipak napredek.

C—v.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 1. julija.

Državni zbor je odložen. „Wiener Zeitung“ je prinesla v petek cesarjevo pismo do Auersperga, v katerem se cesar zahvaljuje za dovršitev nagodbe. V drugem pismu se

cesar zahvaljuje ministerstvu za njegovo delo in mu izreka priznanje. — Ob enem razglašuje uradni list sankcionirane nagodbene postave. — Dunajske novine menijo, da ministerstvo namerava svojo, 5. februarja dano besedo izpolniti in odstopiti, ker je svojo misijo končalo.

Volitve za *deželne zbornice*, ki so bile ondan vstavljene, bodo, kakor se bere, meseca septembra vršile se. Pač uže pod družim ministerstvom?

Dunajski župan dr. Felder se je svojemu mestu odpovedal. Naveličal se je zaradi ostre in vedne opozicije manjšine.

O najvažnejšem vprašanji, o okupaciji *Bosne* in Hercegovine z našo vojsko, poroča „Pol. Corr.“ od 30. junija: Po najnovejših nam došlih poročilih iz Berlina so vse velevali — izvzemši Turčije — na predlog angleški sklenile, da ima Avstro-Ogerska prevzeti politično in administrativno upravo v Bosni in Hercegovini brez določbe časa, in da naj se na ta način naredi red v omenjenih provincijah. — Dozdaj še nij prišla vest, da so naši mejo prestopili, ali pričakovati je to vsak dan.

Ogerski zbor je bil 30. junija končan s prestolnim govorom, v katerem se pravi: Denašnje stanje vnanjih razmer dajo upanje, da se bode posrečilo zagotoviti interese monarhije in blagoslove miru. Ali naj prinese prihodnost uže kar budi, vselej bodo interesi monarhije našli pri parlamentu in pri vsacem državljanu gotovo podporo.

V zadnji seji ogerskega zbora je poslanec Helfy protestiral zoper okupacijo Bosne in Hercegovine, ker delegacije kredita 60 milijonov niso v ta namen dovolile.

Vnanje države.

S kongresa javlja oficijalni telegram 30. junija: Kongres je izbral odbor, v katerem ima vsaka velevalst po jednega zastopnika, da se predposvetujejo o vseh nastavljenih težavnostih v prosep kongresnih del. V včerajšnji seji so brali grški zastopniki dolžjo izjavo o željah grškega prebivalstva.

„Nordd. Allg. Ztg.“ poroča, da se bodo turški zastopniki odločno uprli grškim zahtevam.

Telegram od 28. junija poroča: V denašnji seji se pričakuje avstrijsk predlog o Bosni in Hercegovini. — Zoper vmarširanje avstrijske vojske v Bosno in Hercegovino ne bode nobena oblast ugovarjala.

Iz **Carigrada** javlja „Reuterjevo“ agentstvo, da je bil 27. junija avstrijski zastopnik Zichy pri Savfet paši. Precej potem se je sešel izredni turški ministerski svet pri sultanu, v katerem se je govorilo o zasedenji Bosne in Hercegovine po Avstriji. Ministerski svet je trajal cel dan.

Na **Nemškem** zdaj svoboda cvete! Uradni list je priobčil naredbo, da se mora vsak v Berlin prišedši tujec s potnim listom izkazati kdo in kaj je.

Dopisi.

Iz Maribora 27. jun. [Izv. dop.] K Slomškovemu slavnosti so prišli sledeči telegrami:

Iz Ljubljane. Slava! Slava našem Slomšku! Pozdrav Vam rodoljubi, slavitelji duha njegovega, da bomo vredni njega posnemovalci. Dijaki Alojzniki.

Iz Mozirja. Razkritju spomenika slavnemu vzbujevalcu, prvemu pedagogu, učeniku Slovencev kliče trg Mozirje enoglasno: večni mu slavni spomin. Župan Lipold.

Iz Inomosta. Diki slovenskega naroda, slovenskega Štajerja velikemu Slomšku: slava! Slomškovim čestilcem: slava! Slovenci v Inomostu.

Iz Celovca. Spominu neumrlega Slomška in čestiteljem: slava! Borstner, Sket.

Iz Laškega trga. Slava slavnemu Slomšku, slovenskega naroda buditelju! Živili

zbrani čestitelji njegovi! Böheim, Freče, kaplana; Žolgar, Pezdevšek, učitelja; Orožen, Elsbaier, Lazič, Drobnič, tržani; Kukovic, kontrolor; Flis, Orožen jun., vseučiliščnika; Spindler, Petrovčič, uradnika iz Laškega trga.

Iz Metlike. Iz malega zraste veliko! Tako je iz „Drobtinic“ zrastla Slomšku slava, Slovincem pa zlati zaklad. Navratil.

Z Dunaja. Pozdrav rodoljubom, slavečim Slomškov spomin, slava Vam! V duhu sem mej Vami. Šuman.

Iz Celovca. Slava Slomšku! pozdravim srčno gospode slavnostne domorodce pri svečanosti sprave. B. C. Rossbacher.

Iz Žavca. Zbranim čestilcem najodličnejšega in največjega dobrotnika matere Slave trikratni živijo. Slomškovi čestilci v Žavci.

Iz Weidenaua. Slomšek! bodi nam izgled delavnosti, značajnosti, rodoljuba in plemenitega mišljenja; osnovecem slavnosti gromoviti: Živili! Profesor Glaser.

Iz Ljubljane. Sprosi apostelj Slovencev versko jedinstvo Slovanstvu! Slava Slomšku, vzoru rodoljuba slovenskih duhovnikov. Živili Slomškovi čestilci, posnemajoči njegovo dejansko ljubezen do milega naroda slovenskega. Ljubljanski bogoslovci.

Iz Ljubljane. Našemu neumrljivemu Slomšku, boritelju Slovanstva in njegovim čestilcem kličejo navdušeno slava! hvaležni ljubljanski Osmošolci.

Iz Ljubljane. Prvemu slovenskemu ljudskemu pisatelju hvaležni spomin! „Matica slovenska.“

Iz Ljubljane. Spominu Slomškovega, svojemu večletnemu dopisovalcu večna slava! „Novice“.

Iz Gorice. Slava Slomšku! Njegov spomin naj večno živi kot izgled in dika mej narodom. Društva „Sloge“ predsednik Povše.

Iz Ljubljane. V duhu skleneni z rodoljubi, ki obhajajo denašnje slovesnost, čestitamo odboru, da je dovršil slavno delo, ter neumrlemu Slomšku postavil spomenik, želeč, da bi nam Bog dal še prav veliko Slomškov. Uredništvo „Slovenca“.

Iz Ljubljane. Narod, ki ne spoštuje velikih mož, zaničuje samega sebe. Slava Slomškovega spominu, živili njegovi čestilci. Uradniki „Slavije“.

Iz Bovca. Iz srca obžalujem, da se ne morem zaradi daljave udeležiti tako redke, za slovenski narod in posebno za slovensko duhovenstvo visokopomenljive in prevesele slavnosti, kakoršne morda slovenski narod nij še doživel. Bog daj našem narodu še mnogo Slomškov, potrebuje jih krvavo! Slava! Kobal, dekan.

Iz Metlike. Odboru Slomškovega spomenika v Mariboru navdušeno pozdravlja in kliče: slava! Čitalnica.

Iz Ljutomera. Čitalnici v Mariboru. V duhu z Vami častimo spomin slavnega domoljuba. Čitalnica.

Iz Ljubljane. Čitalnici v Mariboru. Slomšku, za vsestranski napredek gorečemu: slava! Čitalnica ljubljanska.

Iz Mozirja. Slava neumrlemu buditelju Slovencev, slavnemu vladiki Antonu Slomšku! naj vse Slovence navdaja njegov blagi duh. Čitalnica mozirska.

Iz Gorice. Čestiteljem slavnega moža kličejo goriški narodnjaki navdušeni nazdrav! Slava spominu Slomškovega. Lazar, predsednik čitalnice.

Iz Karlovca. Gradjanstvo karlovačko vas

pozdravlja uzklikom: Slava Slomšku! Slava harnomu slovenskomu narodu! Kranjčič, načelnik.

Iz Karlovca. Učiteljsko društvo podžupnije Karlovačke kliče radostno: Slava velikomu Slovincu Slomšku! Živili mili Slovenci! Trstenjak.

Iz Karlovca. Pridružuje se slavu susodnoga bratskega naroda slovenskega i najstarija čitaonica u Hrvatskoj. Slava velikoga Slovence odjekuje i u naših hrvatskih srcih; radostno pozdravljamo svetčanost vašu, kao novi dokaz sloge i budne sviesti slovenske na Štajerskom. Karlovačke čitaonice ravnatelj: Mažuranić.

Iz Dunaja. „Slovenija“ Slomšku. Burno je bilo morje in malo izorane celine, vendar si zastavil pero! Ti si vsej bedi navzlic slabo cvetko gojil, jej skrbel neumorno za hrano, da je postala drevo, sinom ki daje sadu, torej naj Slomšku slava doni in svetu naznanja hvalo Slovencev povsod, dokler jim bije srce!

Iz Varaždina. Slava Slomšku! Pozdrav odboru! Kliče Slovenci varaždinski, koji su poslovi zapriečeni svečanosti prisustovati. Erhartić.

Iz Črnomlja. Ob Kolpi živeči kličemo Slomšku z Vami: živel spomin! pisatelju, pesniku: slava! Črnomeljski čestilci njegovi.

Iz Žabnice pri Škofjeh loki 25. jan. [Izv. dop.] Kar se tiče v zadevah naše duhovnije, moramo zopet in zopet pritožiti se, da se nam ravno tako godi, kakor kakemu tlačnemu narodu. Zmirom se nam zboljšanje obeta, pa se nam vendar nikoli nič in nič ne dá! Pokojni škof Anton Alojz, Bog mu daj dobro, nam je vedno obetal krst in pokopališče, samo če mi le novo cerkev postavimo. Mi smo šli in smo na te obljube uže leta 1852 novo cerkev dozidali. Ali žalibog! Pokopališča in krsta še zdaj nemamo. Leta 1864 je bila kaplanija Ledine v žirski fari v samostalno duhovniško povzdignena. Tudi mi smo tačas za tako prosili, pa nam je bilo zopet hitro obljubljeno, da kedar bomo imeli nekoliko kapitala stalnega, ali pa če te prihodke, katere zdaj naš kaplan uživa, intabuliramo na grunte, pa bomo dobili hitro fajmoštra in samostalno faro. Ker pa tačas tega nismo mogli, ampak nam je to še le lansko leto naš nepozabljivi rojak in dobrotnik, ranjki gospod Janez Milar, bivši mirniski fajmošter v svojej oporoki zapustil, terjamo za dano besedo! On je testiral blizu 4000 gld. v ta blagi namen, da bi se pri nas samostalna duhovniška postavila, in to se ima zgoditi do leta 1900. Če se pa mej tem časom ne zgodi, potlej spada pa gori imenovani kapital bližnjeji zlahti Milarjevej. To so dobra dela in na veke ne bodo pozabljena, katera nam je naš rojak zapustil. Ravno v ta namen je zapustil tudi neki mladenič v Žabnici v svojej oporoki 500 gld. Tako imamo zdaj uže čez 4000 gld. kapitala za prihodke stalnega fajmoštra, in še ti prihodki, ki jih zdaj naš kaplan ima, ostanejo vsi. Ali morda ne bode potlej tukaj ena boljše far, kar zadene prihodkov duhovna? Upamo se zdaj vprašati, kaj je pa zdaj za en uzrok, da se za samostalnost naše duhovnije kar nič ne stori? Ker vendar vsak človek, kateri tukaj sem pride, izpozna, da če je le ena fara na Slovenskem potrebna, je to gotovo pri nas, ker tukaj je okolo cerkve blizu 1200 ljudij, in imamo tudi farno šolo. Zraven pa bi vedne sitnosti in napake, ki se zdaj zmirom godé mej starološko faro in našo kaplanijo bile vse na jedenkrat

odpravljene, ko bi se ta kaplanija v faro povzdignila.

Zadnje zaupanje imamo mi farmanje do našega škofa gospoda Janeza Zlatoustu, ker vendar slišimo, da se drugod prizadeva v svojej škofiji vse napake odpraviti. Da bi tudi pri nas enkrat to reč v red spravil! Da bi nam samostalno duhovnijo podelil.

Iz Borovnice 26. junija [Izv. dop.] Bolj srečni, kakor Ljubljancje na Drenikovem vrhu smo bili Borovničanje s praznovanjem staro slovanskega kresa. Uradništvo tukajšnje postaje je bilo tako prijazno, da nam je poleg postaje napravilo veliko gromado, katero smo proti 9. uri mej pokanjem možnarjev zažgali. Ker je bil večer lep, dasiravno je popoldne malo rosilo zbralo se je veliko občinstva, katero je z navdušenjem poslušalo ubrane glasove domačih pevcev in veseljem gledalo plapolajoči plamen kresne gromade, ki nam je oznanjevala, da stare slovenske šege še niso izumerle, kakor ne izumerje narod, ki jih tako verno čuje. Čem dalje je trajalo razveseljevanje in čem bolj so ugašavala gorišča po bližnjih hribih in gričih, tem bolj se je užigalo navdušenje zbranih, ki se je kazalo v navdušenem petji in še celo fantovskim vriskanji, dokler niso kresni obhajalci pozno v noči drug za drugim otšli, z veselo zavestjo, da tacega kresnega večera niso še nikedar vžili.

Pa ker vam uže take malenkosti poročam, naj še omenim, da je pred kratkim v našem kraju umrl 73 letni Florijan Mozijali, po domače Anžutov Florijan, velik modrijan in pesnik slovenski, kateri bi bil lahko sam na laž postavil znani izrek Anastazija Grina o slovenskej literaturi. Bil je originalen mož, ki je imel kacih trideset let semkaj to čudno navado, da se je včasih po več tednov skupaj zaklepal in zdržema noč in da tuhtal, pisal in modroval in potlej skorej po celi koš svojih „modroslovenskih knjig“ v Ljubljano na škofa, deželnega glavarja, ali še celo na Dunaj na ministerstvo in naravnost na cesarja kot „memorandum“ ali spomenico pošiljal. Ali je visoka gospoda njegova dela ki so bila pa vsa v vrzih, študirala ali ne, mi nij znano, to pa vem, časti nij za ta svoj trud nobene prejel, enkrat so se celo njegovi rokopisi g. župniku z opazko vrnil, češ: To je nevaren človek.

To nedeljo napravi tukajšnje bralno društvo veselico, na katere programu je tudi govor gospod Dolinarja, urednika tržaške „Edinosti“.

Iz Ptuja 30. junija. [Izv. dopis.] Hrvatski organ „Kroatische Post“, ki v Zagrebu izhaja, včeraj prinaša izvrsten dopis iz Maribora, zadevajoč Slomšekovo prepovedano svečanost, kateri bi v vašem listu gotovo ne zagledal belega dne. Mariborčane pa za njih „svobodo“ ne zavidamo.

Denes dopoldne pripetila se je v našem mestu čudna ali zelo žalostna nesreča. Tukajšnji trgovec g. Š. ima hišo na glavnem trgu, katera ima spredaj tako zvani „altan“. Spodnji del tega altana, lišp, fasada se odtrga od družega zida, ter pade na neko spodaj idočo kmetico, ki je bila menda iz Podvine doma. Uboga ženska se je takoj na tla zgrudila, kajti strašanski kamen jej pade na glavo, in potem, ko je uže ležala, zopet drugi na život. Bila je vsa razmesarjena. Zdaj, ko to pišem še živi, ali težko bode denašnji dan preživela. Žena je zapustila petero otrok,

jednega imela je še na prsih, in družega, praviijo, je uže v telesu nosila. Mož nje je premožen kmet. Kdo bode odgovoren za življenje nesrečne ženske? Imenovana hiša stoji nasproti mestnega magistrata. Vsak človek je lahko videl, da je omenjeni altan uže razpokan, ter da denes ali jutri se mora odtrgati. Ali mar naša policija tega nij zapazila?

Pri nas ne mine ne en teden, da bi kje ne gorelo. Tudi denes po noči je gorelo v št. Lorenci. Pred kacimi 14. dnevi je gorelo dvakrat po vrsti na tukajšnjem predmestju Bregu. Tudi v mestu samem je pred 4. dnevi neka hudobna roka hotela ogenj napraviti, ali k sreči je bil ogenj o pravem času zapazen. Toliko ognjev kot v našem okraju, mislim, da statistika ne more nikjer dokazati. Da potepuhi nalašč zažigajo, to je znano, ali na sled priti, to je težko. Posestniki, ne pozabite svoja poslopja zavarovati.

Naše mestice je zopet bogatejša postalo. Naši mestni očetje so namreč predmestje Kanižo anektirali, uže vedo zakaj.

Pred kratkim sem tožil v vašem listu, da so naše kasarne prazne. Denes vam imam pa poročati, da so zelo polne, in vsak dan nas obiščejo novi pionirji, jedni pridejo in drugi idejo.

Izpod Soviča 26. junija. Tudi jaz ne morem kaj hvaliti letošnje postojnske učiteljske skupščine, pri kateri, kakor poizvedam, se je le preveč nemškutarilo. Gospodje učitelji, jemite mi, da na ta način nikakor ne zado- stujete svojej važnej nalogi. Bodite vrli narodni učitelji ter delujte v domačem duhu za narod, čegar sini ste. Ne poznam večje spake, kot je odpadnik. Kot tacega smatram jaz vsacega, ki ne spoštuje svojega materinega jezika. Saj vas nij porodila nemška mati. Kaj torej silite v njeno naročje! Dalje poizvedavam, da so učitelji tega okraja skoraj po večjem zeló, zeló malomarni, kar zadeva debatiranje pri učiteljskej skupščini. Razen g. Prnéta, Ranta, in deloma g. Mart. Zarnika, so vsi drugi molčali, kot bi jim bil jezik primrznil. So li drugi gg. učitelji tako nevedni o šolskih rečeh, ali se jim ne zdi vredno govoriti pri tacihi prilikah, ne vem, to pa znam, čem več se debatira pri kakej skupščini, toliko znamenitejša je ista. Kjer vse molči, malo življenja. Prejšnja leta, kakor mi je znano, se je o tacihi priložnostih veliko več debatiralo. Od kod zdaj taka zaspanost! Je mar to napredek! — Upati je bilo, da se bo pri konferenci kaki učitelj oglašil in druge spodbujal, da stopi v življenje okrajno učiteljsko društvo, za katero imajo učitelji našega okraja uže dve leti dovoljenje od vlade. Todá vse to se niti omenjalo nij. Slabo spričevalo za učitelje dotičnega okraja!

Prav je imel g. dopisnik iz Notranjskega v 135. številki „Slovenskega Naroda“, ko imenuje nekatere učitelje kukavice, brez- značajne kruhoborce. Kajti enim res nij družega mar, kot klečeplaziti in v nemški rog trobiti. Gospoda, kdo vas živi? — Dobro, torej delujte za narod, kateremu služiti vam naj bo sveta reč. G. Prné je govoril pri skupščini o domoljubji. Kakor slišim, prav izvrstno. Utisnite si njegove besede globoko v srce in ravnajte se v bodočnosti po njih, da se vam ne bode moglo to in uno očitati. Človek brez domoljubja pa nebo brez zvezd sta si enaka. Srečna misel je bila torej, da se je postavila v razpravo točka, katero je reševal g. Prné; naj bi prišlo katerikrat

tudi to na dnevni red: Kako odvrniti slovenskega učitelja od nemškutovanja in mu vnetiti iskrico domoljubja?

To bilo bi potrebneje obravnavati, kakor na priliko: „Wie soli die deutsche Sprache in der Volksschule gepflegt werden?“ — Vsekako pa je letošnja skupščina v Postojni dovolj označila, kakovega duha so nekateri g. učitelji tega okraja. Menda tudi drugje nij bolje. Žalostno je, da je tako! Vse hvale vredni pa so učitelji, ki ne odstopijo od svojega prepričanja ter pri vsakej priliki kažejo, da so vrli domorodi. V našem okraju stojijo v tem na prvi vrsti g. učitelji: Prné, Rant, Grebenec, Legat in drugi. Vsa čast jim torej! Gospoda, te narodne učitelje posnemajte in rešili boste svojo čast pred slovenskim svetom. Mi Notranjci smo narodni možje, zatorej si želimo tudi narodne odgojnice naše mladine. Izdajic ne maramo. Od sile je to, da nekateri mislijo, da le stem kažejo svojo modrost, če po nemško klobasajo. Kakova ironija! Naš materini jezik je dovolj omikan in se lahko vsake vrste predmeti v istim obravnavajo. In ko bi se tudi ne — kar ne pritrdim — ne smemo nikoli pozabiti, da je naš jezik to! Čemu torej vedno nemščino pestovati. Bi ne bilo lepše na domačej zemlji po domače kramljati, kakor se z nemščino ponašati, ki nekateremu toliko preglavice napravi, predno kaj vrednega skupaj skleplje. Veliko bolje bi se večkrat v materinem jeziku izrazil. Gospodje učitelji, poprimite se v prihodnje bolj domačega govora, posebno kedar javno zborujete. Tako boste pokazali, da ste verni sinovi naroda, mej katerim živite in za čegar blagor delovati vam je dolžnost. Jaz nijsem nasprotnik nemščine, temveč jo čitam kot izobraženi jezik. Samo to mislim, da mora biti Slovencu njegov materini govor pred vsem drag, kakor tudi druga ljudstvo svoj jezik čez vse čislajo.

M. . . v.

Iz Zagreba 27. junija [Izv. dop.] Domovina slovenska je zopet postavila spomenik hvaležnosti jednemu svojih vernih sinov, biskupu Slomšku v Mariboru, in tim pokazala, da ve ceniti zasluge buditelja štajerskih Slovencev, ki je sam ljubil in druge učil ljubiti le preveč zanemarjeni jezik njih prednikov.

Tudi tukaj v Zagrebu se delajo priprave za prenešenje ostankov hrvatskega pesnika generala Petra Preradovića iz Beča v Zagreb, kjer se mu bode pristavil spomenik na novem centralnem pokopališču. V ta namen nabralo se je že preko 4000 gld. po prostovoljnih prinesih, a 2000 gld. podarilo je zastopstvo zagrebško. Arkada Preradovića bode prva na našem grobju, in spomenik, izdelan po tukajšnjem umetniku Rendiću, bode predstavljal rimski sarkofag, katerega hrvatska domovina cvetjem kinči. Svečanost prenešenja se bode vršila v meseci oktobru t. l.

Pri tej priložnosti moram nehoté vprašati one kraje, katerih se tiče, kaj neki nameravajo storiti z nabranimi pred 20 leti denarji za Vodnikov spomenik? Nabranih je bilo okolo 2000 gld., v 20 letih se je kapital podvostručiti moral, torej ne bo lahko najti izprike, zakaj se konči nekaj ne poduzeme.

Trebalo bi na neki način znati, dali bi zdanje mestno zastopstvo ljubljansko dovolilo, da se vpostavi Vodnikov spomenik v „zvezdi“, ako tega nebi hoteli dovoliti, tedaj naj bi se počakalo, dokler dobimo narodno večino v mestnem zastopu, katera itak ne more dolgo izostat.

Domače stvari.

— (Naši državni poslanci) so se te dni vrnili z Dunaja.

— (O mobilizaciji) čujemo in vidimo sami marsikaj zanimivega, in tudi piše se nam o tem iz Reke, Trsta in dr., a vsled konfiskacijske nevarnosti o tem ne moremo pisati.

— (V Bled) se je peljalo zadnjo soboto s zabavnim vlakom iz Ljubljane 140 osob. Tujcev je v Bledu dozdej še primerno precej malo.

— (Posnemanja vredno!) Okrajni šolski svet goriške okolice kupil je 90 iztisov Slomškovih basnij, prilik in povesti, za ljudske šolske knjižnice tega okraja. Ko bi vsi okrajni šolski nadzorniki imeli toliko ljubezni do slovenske mladine, kakor jo ima okrajni šolski nadzornik goriške okolice g. Vodopivec, ne pomanjkalo bi mladini podučnih knjig in tudi založniki ne mogli se pritoževati, da se slovenske knjige po magacinih prašajo.

— (Konfiskacije „Besednika“) deželna sodnija v Celovci nij potrdila. Državni pravnik uležil je ugovor na višjo sodnijo.

— (Cecilijsko društvo) krške škofije imelo bode 1. občni zbor 10. in 11. julija v Celovci. Obširni program in tekst spevov razposlal se bode tekoči teden.

— (Učiteljske službe.) V obsegu okrajnega glavarstva slovenjegraškega so razpisane: Učiteljska služba v Podgorji (550), podučiteljska služba v Št. Ilu pod Turjakom (480, 360) in v Šmartnu pod Slov. gradcem (480, 390) z vsemi je stanovanje združeno. Učiteljska služba v Št. Janžu na Vrhu (550), v Plešivici (550) (pri obeh stanovanje), podučiteljska služba v Velenji (480, 360). Učiteljska služba v Brezah (550), v Marnbergu (600), na Pernicah (600), v Soboti (600), v Trobinji (550) (pri vseh stanovanje, razen Marnberga), podučiteljska služba v Velikej Moti, Marnbrgu, Ribnici z vsemi 480 (360) in stanovanje). Prošnje se vlagajo do 1. avgusta na krajni šolski svet.

— (K zadnji debati mestnega zbora o naučnem jeziku v ljubljanskih ljudskih šolah) piše praktični učitelj g. Močnik v svojem „U. Tovarišu“ sledeče: Poročilo (o seji mestnega zbora) nam kaže, da je slovenska stranka povdarjala to misel, da nemška stranka brez vse potrebe to vprašanje na dan spravlja, ter da hujska in draži, a mi mislimo, da je bil skrajni čas, da so Slovenci zaušnico dobili, zdaj naj pa še drugo lice nastavijo, potem se pa zopet vsedejo v naslanjač in čepo nekaj centimetrov nižje čez ušesa potegnajo, da je ne bode hrup nadlegoval, potem bo pa vse dobro. — Nemščina se po mestnih šolah „res tako strašno zanemarljiva in neusmiljeno zatira,“ da je vse to, kar spomenica zahteva, uže bitstveno izpeljano, le deželne postave je treba da se denes ali jutro to ne odpravi; kaj se ima brigati mesto ljubljansko, ki je samo za se šolski okraj, in samo svojo šolo vdrži, za učne črte in druge postave? Po mestnih šolah se nemščina premalo goji; tega greha so menda učitelji krivi le bolj v mislih in željah, kakor v dejanji, ker faktično se šola s šolo skuša, katera bode bolj svoje učence pripravila za srednje šole, tedaj se nemščina ne more in ne sme zanemarjati; postave se

povsod strogo izpolnjujejo, a nekaj so presojevali le fakta, zdaj pa nekateri, kakor je videti, presojujejo tudi misli in želje, ter jih devljejo na zlato vago. Dotični gospodje si bržkone tako mislijo: Kako se bode pravi rodoljub vnel za potujčenje svojega naroda, kako ravnal zoper svoje boljše prepričanje? Toda mestni učitelji smo pripravljeni vse storiti, kar koli se od nas zahteva, samo po tem nas nikar ne uprašajte, je li dobro ali ne, kar nam ukažete? Ako pa pri vsem tem naši otroci ne bodo nemško znali, ostane še drugi pripomoček, minulo še ni štirikrat deset let, kar se je še rabil povsod, vendar pri nas v Ljubljani ne tako strogo, kakor drugej. Otrokom prišedšim v šolo se da nemški „abecednik“ v roke, in na slovenko besedo se primerna kazen postavi. — Ali se bodo otroci kaj naučili, za to se ne sme vprašati, a šole, šole za slovenske otroke bodo nemške, to je pa že nekaj; kaj? nekaj! to je poglobljena reč, in slovenski otroci se ne bodo po šolah ničesa naučili, ne bodo ničesa znali, šole bodo ljudstvu le breme brez koristi; ker bode pa Slovenec ostal neveden in neizšolan, treba bode toliko več izšolanih in večjih tujcev. — Quod erat demonstrandum! — Primera z vadnico in s protestantovsko šolo pa tudi nij na pravem kraju, obe šoli sti le za odbrano občinstvo, a mestne šole so prave ljudske šole za otroke ubogih težakov in siromašnih ljudi in za tiste — katere iz vadnice ali iz drugih šol spode, vadnica jih sprejme le gotovo in določeno število, revnih se rada ogiblje; v mestnih šolah pa sede otroci navadno tako natlačeni, da bi igla s stropa ne padla na tla, ampak gotovo kje obtičala. — Zdaj naj pa pride Sokrat ali Pestaloci v šolo in skuša svojo modrost nad tem mnogobrojnim, živim in rasposajenim narodičem!

Poziv

na naročevanje slavjanskega almanaha.

Rojaci! Pričetkom 1879. leta izdado slavjanski študentje dunajskih visokih šol almanah. V njem se bodo nahajali sestavki v vseh slavjanskih jezicih, zjedinjujoč plode leposlovja in vede — izvore navdušenega mladeniškega duha, goječega ne samo ideale najčistejšega slavjanskega domoljublja, marveč tudi hrepenečega po resnej vidi. Visoka zadača almanahu je: gojiti literarno vzajemnost slavjansko, pospeševati poznavanje jezikov, slovstev, zgodovine, običajev raznih slavjanskih plemen. Politika je strogo izključena.

Slavjanski Almanah naj bi bil prvi plod slavjanske vzajemnosti mej dunajskimi slavjanskimi vseučiliščniki, katera si je navzlic neugodnim razmeram opomogla in postala krepkejša, nego se je kdo nadejal.

Temu dokaz naj bi bil slavjanski almanah!

Mlado drevesce naj bi rodilo stoteri sad, kateri naj bi proizšel iz središča naše Avstrije v vse slavjanske pokrajine. Velika je zares ta zadača. A iz malega raste veliko! Kar v leta dnevih nij bilo možno, to je nastalo po desetletjih! Kar nij dosegel posameznik, to premore stotina.

Zato se iz središča Avstrije slavjanski vseučiliščniki obračamo na domoljube v krasnej svojej domovini, da nam pomorete pri našem delovanju. Da lepo podjetje ne pogine, treba nam pomoči: duševne in še več gmotne podpore.

V vse slavjanske pokrajine šel je ta poziv. Podpisanim članom redakcije dan je bil nalog, da pokličejo na pomoč slovenske rodoljube.

Udeležite se torej, dragi rojaci, v koliko mogoče obilem številu naročevanja na almanah slavjanskih študentov na Dunaji.

Najljubnejše prosimo osobito vas peresa večje slovenske ume, da ste nam krepka podpora s svojimi umotvori.

Zjedinite se z nami i vi, vrli sobratje in članovi akademičnega društva „Triglava“ v Gradci in pomagajte, da dovedemo to podjetje do častnega vspeha, ki bode na slavo nam vsem.

In vi, vrli dijaci srednjih šol po Slovenem, delujte, da pridobi dobra stvar mnogo podpornikov!

Vodstvo almanaha je v večjih rokah, doneske so nam obljubili najnadarjenejši mladi pisatelji različnih slavjanskih plemen.

Naročnina znaša 1 gld. 20 novč.; prodajal pak se bode po 1 gld. 60 novč.

Spise in naročnino naj se blagovoli pošiljati pod naslovom: Gospod Todor Stefanovič vitez Vilovski, Wien, VII. Burgasse Nr. 24 in sicer spise najpozneje do konca novembra t. l.

Na Dunaji 19. junija 1878.

Za redakcijski odbor:

Todor Stefanovič vit. Vilovski.
Radoslav Pukl. Dav. Hostnik.

Listnica uredništva: G. v C. Jako nam ustrežete.

Umrli v Ljubljani.

21. junija: Janez Lavrin, hišni posestnik, 59 l., jahalne ulice št. 4, na črevesnej vnetici. — Marjeta Tomažič, soproga branjevca, stolni trg št. 14, na vodenici. — Ženo železniškega nakladarja Jeršnovca, je lokomotiva povozila, ter je bila mrtva k sv. Krištofu prenesena.

23. junija: Robert Vodnik, 3 l. 4 m., Gradišče št. 14, na vnetici v grlu vsled ošpic. — Jakob Per, c. kr. uradnik knjigovodstva v pokoji, rožne ulice, št. 7, na mrtu.

24. junija: Janez Bizjan, delavec, 64 l., streliščne ulice št. 14, na sušici. — Rozalija Rihar, hči kaznišničnega nadzornika, gradske ulice št. 10, na vnetici prsne kože.

25. junija: Johana Maurer, hči trgovca, 4 l. 4 m., 5 d., Križevniški trg št. 8, na difteritisi. — Janez Regali, sin hišnega posestnika 17 m., Florijanove ulice št. 46, na sušici. — Johana Pogačnik, hči krčmarja, 6 l. 11 m., dunajska cesta št. 7, na sušici.

26. junija: Emilija Miča, hči železniškega delavca, 5 m., poljanska cesta št. 25, na hydropneumonia chronic.

V c. kr. vojaške bolnici.

18. junija: Ivo Gjulina, infan. 53. p. polka, ustrelil se je v prsi.

19. junija: France Sečen, infan. 53. p. na vnetici možjanske kože.

Tuji.

30. junija:

Pri Slonu: Bar. Pittel iz Gradca. — Mušulin iz Zagreba. — Puntigam iz Dunaja. — Zupančič iz Trsta. — Rothschild iz Kaniže. — Neuman, Becher iz Dunaja. — Kraus iz Trsta. — Biller iz Gradca.

Dunajska borza 1. julija.

(Izvirno telegrafsko poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	64 gld.	45	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	66	45	—
Zlata renta	74	80	—
1860 drž. posojilo	113	80	—
Akcije narodne banke	844	—	—
Kreditne akcije	253	60	—
London	116	15	—
Napol.	9	31 1/2	—
C. kr. cokinii	5	50	—
Srebro	101	—	—
Državna marka	57	45	—

Karel S. Till

trgovstvo s knjigami in papirjem, pod Trančo št. 2, zaloga vseh potrebštin za urade in kupčijstvo; zaloga navadnega, pisemskega in zavijalnega papirja. Vse potrebštin za morjeve (inženirje), slikarje in risarje. Najnovejše v konfekciji za papir. Zapisovalne in opravilne knjige. Izdelujejo se tudi monogrami na pisemski papir, vizitne karte in pisemske zavitke. (158—27)

Wir empfehlen
als Bestes und Preiswürdigstes
Die Regenmäntel,
Wagendecken (Plachen), Bettelagen, Zeltstoffe
der k. k. pr. Fabrik
von M. J. Elsinger & Söhne
in Wien, Neubau, Zollergasse 2,
Lieferanten des k. und k. Kriegsministeriums, Sr. Maj. Kriegsmarine, vieler Humanitätsanstalten etc. etc.